

p. Kučera prohlásil, že to zrychlení se týká generací žen, které již měly delší mateřské dovolené. Díky mateřské dovolené a dřívějšímu odchodu do důchodu tak mohou využívat dvojí "výhodu". Taková to diferenciací podle počtu dětí je navíc raritní ve světě a není příliš logická z demografického pohledu, neboť žena dostává tento benefit až na konci života, ne když jej potřebuje z titulu výchovy dítěte.

P. Hampl oponoval, že ženy nemají dvojí výhodu, neboť během mateřské přicházejí o výdělek, který je většinou vyšší než mateřské dávky. Z hlediska nákladů příležitosti je to tedy pokles příjmu pro rodinu. Poukázal i na fakt, že mateřství je práce sama o sobě. Zrušit diferenciací věku odchodu do důchodu podle počtu dětí by podle něj bylo logické ve chvíli, kdy zároveň postupně dojde k vyrovnání transferů mezi rodinami a společnostmi. Ale není to nezbytná podmínka. Směrování hlavního benefitu do období výchovy dítěte je pochopitelně správné.

p. Bezděk se přiklonil ke zrušení diferenciací odchodu do důchodu u žen podle počtu dětí, neboť se jedná o nesystémové opatření. Každý nástroj hospodářské politiky, tedy i I. pilíř, zejména pokud je na něj vynakládána $\frac{1}{4}$ rozpočtu, by měl být jednoduchý a měl by řešit jen jeden cíl politiky. Komplikováním a umožněním variant dochází pouze k vytvoření prostoru pro průnik kombinací, které před tím nikdo nedomyslel, což nevede z dosažení zamýšlených cílů. Důchodový systém má řešit zajištění lidí na důchod, pro narovnání transferů by měl být využit jiný nástroj, který explicitně ukáže, co, kdo a za co platí.

p. Hampl poznamenal, že postupné narovnání věku odchodu do důchodu žen by bylo logické časovat společně s postupným narovnáním transferů mezi rodinou a společnostmi, ale není to nezbytná podmínka. Vyjádřil ale nesouhlas s tím, že narovnání transferů a zohlednění zásluhovosti s ohledem na počet vychovaných dětí v rámci I. průběžného pilíře důchodového systému je nesystémové řešení. Podle něj jsou děti a jejich počet naopak naprosto klíčový prvek systému, díky němuž systém může fungovat. Účastníci systému svými pojistnými odvody splácejí dluh generaci svých rodičů a zároveň investicí do budoucí generace v podobě svých dětí si zajišťují budoucí zdroje systému pro výplatu svých vlastních důchodů. Bez této investice není možný žádný budoucí příjem z průběžného důchodového systému. Pojistná matematika současného systému vychází z toho, že dětí bude stále stejně, a nezohledňuje rizikovost chování bezdětných v rámci systému, kteří z povahy věci nenesou náklady na obnovu investice do budoucí generace v rodinách – a to je naopak v současném systému výrazně nesystémové. Naopak je správné a systémové počet dětí v rámci důchodového systému z hlediska výše odvodů pojistného i z hlediska výše důchodu vhodným způsobem zohlednit – protože na nich závisí celková pojistná matematika systému.

p. Kučera poznamenal, že pouze důraz na počet dětí upřednostňuje kvantitu před kvalitou, tedy netestuje, zda dítě bylo dobře vychováno. Připomněl dále návrh, který již na OK padl, a to že by děti měly možnost část svých odvodů směřovat přímo na své rodiče.

p. Fiala upozornil, že výše příjmů a odvodů nejsou jediné kritérium přínosu pro společnost. Vyjádřil se proti asignaci části důchodů směrem k rodičům, jako důvod uvedl problematické případy, kdy dítě například zemře.

p. Zrcek informoval, že již současná úprava bere v potaz kvalitu výchovy a požadavek péče, jelikož rodič se musí o dítě starat jistou dobu, aby mu byla uznána výhoda.

p. Kučera znovu vyzval přítomné, aby došli k dohodě, co bude PT2 navrhopvat OK ke schválení. Zda 1) se diferenciaci vrátí na výchozí úroveň (z roku 1995), 2) zda upravit diferenciaci novým pravidlem v návaznosti na změnu vazby mezi počtem dětí a důchodovým věkem, 3) zda urychlit zrušení diferenciaci, 4) zda zrušení diferenciaci kompenzovat jiným benefitem či zda zrušit diferenciaci bez náhrady.

p. Samek prohlásil, že zrychlování u žen by mělo být provedeno citlivě, ne skokem. Upozornil rovněž na programové prohlášení vlády, podle nějž spíše než urychlit posun hranice důchodového věku, chce vláda důchody zastropovat. Za dobrý nápad považuje návrh p. Špidly, který byl zmíněn na jednání PT2 14. 8. 2014, kdy budou předčasné důchody umožněny na základě testu pracovní způsobilosti bez sankcí. Navrhl, aby MPSV zpracovalo rešerši o nezaměstnanosti lidí nad 55 let věku podle pohlaví a regionů.

p. Fiala navrhl, aby současná úprava důchodového věku byla platná až do roku 2044, kdy muži i ženy dosáhnout důchodového věku v 67 letech, a zároveň se pokusit hledat cestu, jak umožnit předčasné důchody a zachovat index závislosti i podmínku, že lidé stráví v důchodu minimálně 20 let.

p. Hampl se vyslovil proti věku 67 let, za rozumný považuje 65 let. Zároveň by měl být nastaven mechanismus standardního procesu pro případné zhodnocení vývoje řady souvisejících komplexních parametrů, aby důchodový věk mohl být upraven,

p. Kučera vznesl otázku, zda "zastropování" na 65 letech je udržitelné. Upozornil, že PT2 nemůže navrhopvat něco, co není udržitelné.

p. Fiala připomněl již dříve zmiňovaný návrh, aby podmínkou pro dosažení nároku na důchod byla doba pojištění. To by řešilo i otázku předčasných důchodů například u dělnických profesí.

p. Hampl souhlasil s návrhem brát v potaz dobu pojištění. Uvedl, že v této variantě by mohla být například zahrnuta i delší doba pojištění, pokud matka vychová více dětí – například od třetího dítěte až do 10 let věku dítěte. Tedy více než jen do čtyř let dítěte, jako je tomu nyní.

p. Kučera navrhl, že v písemné formě zformuluje prvotní návrhy na základě všech předložených návrhů, které posléze přímo nebo přes sekretariát zašle členům PT2. Z těchto návrhů pak PT2 rozhodne, který bude prezentovat na OK, či zda navrhne několik alternativních návrhů.

p. Hampl upozornil, že dlouhodobé strategie je nutné průběžně monitorovat a vyhodnocovat, zda se například nezměnila situace, proto by bylo dobré, aby i u důchodového systému fungoval podobný mechanismus monitoringu a vyhodnocování. Na reakci p. Kučery, že zatím takto fungovaly spontánně důchodové komise, když se objevily problémy v systému, odpověděl, že lepší než takovéto spontánní komise by byl stálý tým odborníků, kteří budou vyhodnocovat, zda je na případné výkyvy ve vývoji potřeba zásadním způsobem reagovat. Co se týče alternativních návrhů, které má p. Kučera dát dohromady na základě diskuzí v PT2, navrhl, aby se sešla užší skupina, která by vypracovala pro a proti ke každé variantě.

p. Kučera připomněl plánovanou konferenci OK a vyzval přítomné, aby předložili náměty na směřování výzkumu v rámci řešení otázek spojených s důchodovým systémem.

p. Bezděk navrhl, aby byla zpracována analýza do jaké míry populační opatření integrovaná do důchodového systému (jako diferenciací důchodového věku podle počtu dětí, atd.) opravdu ovlivňují dlouhodobě chování populace.

p. Fiala navrhl, aby kromě základních demografických prognóz došlo i ze zpracování prognózy dlouhodobé zaměstnanosti, zda při vyšším věku odchodu do důchodu bude i práce pro tyto lidi.

p. Suchomel informoval, že u lidí nad 55 let od roku 2001 stoupá zaměstnanost.

p. Fiala dále navrhl, aby byla zpracována analýza, jak jsou rodiny schopné našetřit si na penzi podle počtu dětí. Taková to analýza by mohla ukázat, zda když příspěvky na dítě nemají dostatečnou sílu jako motivace pro větší porodnost, zda alespoň umožňují rodičům si naspořit na důchod.

Závěr

p. Kučera zpracuje na základě dosavadních diskuzí v PT2 zmiňované variantní návrhy řešení nastavení důchodového věku, které následně zašle členům PT2 k připomínkování.

p. Samek navrhl, aby MPSV zpracovalo rešerši o nezaměstnanosti lidí nad 55 let věku podle pohlaví a regionů.

Na PT2 zazněly návrhy na budoucí zpracování analýz pro účely dlouhodobého zkoumání důchodového systému:

- analýza do jaké míry populační opatření integrovaná do důchodového systému (jako diferenciací důchodového věku podle počtu dětí, atd.) opravdu ovlivňují dlouhodobě chování populace.
- základní demografické prognózy

- prognóza dlouhodobé zaměstnanosti (vývoj finančních trhů)
- analýza, jak počet dětí ovlivňuje schopnost rodičů našetřit si na penzi

Další jednání pracovního týmu: čtvrtek 4. 9. 2014 od 11:00 hod. na MPSV.

Zapsala: Markéta Ročejdlová

Vidoval: Tomáš Kučera

Seznam přítomných:

Vladimír Bezděk	APS
Tomáš Fiala	VŠE
Markéta Havelková	Sekretariát OK
Otakar Hampl	MZe
Tomáš Kučera	PřF UK
Zdeněk Linhart	MPSV
Tomáš Machanec	MPSV
Markéta Ročejdlová	Sekretariát OK
Vít Samek	ČMKOS
Marek Suchomel	MPSV
Jiří Šatava	CERGE-EI
Jan Škorpík	MPSV
Kryštof Zrcek	ČSSZ